

قانون

عصر

روزنامه تجاری اقتصادی
۲ آبان ۱۴۰۳ • ۱۹ ربیع الثانی ۱۴۴۶ • 23 October 2024
۸ صفحه • پنج هزار تومان • سال سوم • شماره چهارصد و پنجاه
www.asrghanoon.ir

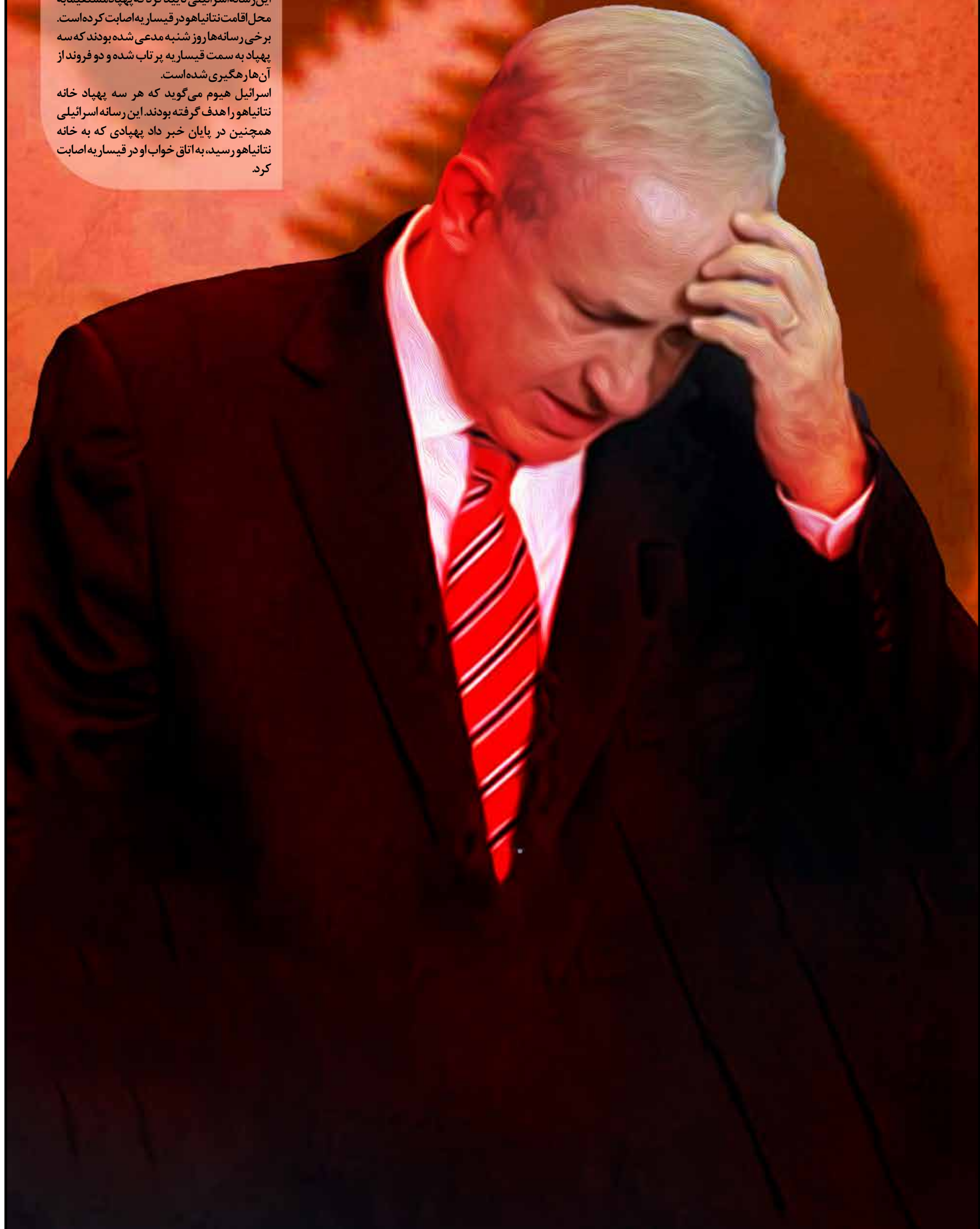
کابوس مرگبار بنیامین

روزنامه صهیونیستی اسرائیل هیوم: پهباد حزب الله دقیقاً به اتاق خواب نتانیاهاو اصابت کرد

منابع خبری، روز شنبه هفته جاری، گزارش داده بودند یک پهباد انتحاری بعد از نفوذ به عمق ۷۰ کیلومتری فلسطین اشغالی به محل اقامت نتانیاهاو اصابت کرده است. جنبش حزب الله لبنان عصر دیروز سه شنبه رسماً مسئولیت این عملیات را برعهده گرفت.

اسرائیل هیوم خبر داد سازمان نظارت نظامی رژیم صهیونیستی که وظیفه سانسور اخبار امنیتی را برعهده دارد، اجازه انتشار این تصویر را داده است. این رسانه اسرائیلی تأیید کرد که پهباد مستقیماً به محل اقامت نتانیاهاو در قیصریه اصابت کرده است. برخی رسانه‌ها روز شنبه مدعی شده بودند که سه پهباد به سمت قیصریه پرتاب شده و دو فرزند از آن‌ها رهگیری شده است.

اسرائیل هیوم می‌گوید که هر سه پهباد خانه نتانیاهاو را هدف گرفته بودند. این رسانه اسرائیلی همچنین در پایان خبر داد پهبادی که به خانه نتانیاهاو رسید، به اتاق خواب او در قیصریه اصابت کرد.

شرق شناسی: تحریف روایت‌ها به نفع استعمار

از نظر غرب، شروع روایت خیلی مهم است که از کجا باید شروع شود؛ در انگاره‌های غربی همه داستان اسرائیل و غزه را به هفتم اکتبر برمی‌گردانند و نه چندین دهه اشغال‌گری اسرائیل.

۲

بنیان الهیات یهودیت برویژه گرای است

تا همین اواخر، بین متألّهین یهودی بحث بود که آیا امکان دارد کسی بتواند به یهودیت تغییر کیش دهد؟ یهودیت یک ایمان قلبی نیست، یک رابطه خونی و ویژه با خداوند است. این بحث‌ها در اسرائیل، بسیار معاصر است.

۳

غرب دنبال حفظ نگاه پدران به شرق است

بعد از حملات ۱۱ سپتامبر روایات نژادپرستانه و اسلام‌هراسانه برای جنگ‌های استعماری تشدید شد که نشان می‌دهد غرب رویکرد خود را در مورد شرق تغییر نداده است.

۴

چهره فرهنگی یحیی السنوار

کتاب السنوار روایتی از مقاومت، هویت عمیق فرهنگی و جست‌وجوی تسلیم‌ناپذیر برای آزادی و عدالت است که در صدای اصیل شخصیت‌هایش منعکس می‌شود.

۵

یحیی آمده که بماند

تاریخ، نقطه نیست و در یک حادثه متوقف نمی‌ماند، روند است. فراز و فرود و انحطاط دارد، اما در تلاطم حوادث، رها نیست.

۶

بحرانی جدید یا راهکاری اقتصادی؟

تأثیر قیمت‌های نسبی کالاها، جهاتی روی دیگر کالاها از جمله طلا و تقاضای فرابندهای که برای طلا وجود دارد یکی از دلایل افزایش قیمت جهانی آن است.

۷

زخم باز

علیرضا زاده بر

از آذر سال ۱۳۵۰ تقریباً هیچ سالی نیست که دولت تازه تاسیس امارات یا یک کشور ثالث نظیر لیبی، مصر، عراق، چین، روسیه و حالا این روزها اتحادیه اروپا درباره مالکیت جزایر سه گانه حق را به امارات ندهند و یا موضع دو پهلو اتخاذ نکنند! چرا؟ ریشه این "زخم باز" کجاست؟ به ریشه تاریخی این تفاهم نامه می پردازم.

نخست اینکه بدون شک از نظر تاریخی مالکیت جزایر سه گانه به ایران تعلق دارد و آنقدر بدیهی است که نیازی به هیچ توضیحی وجود ندارد. از نظر جغرافیایی و مسافت امیر خسرو افشار (دیپلمات شاه) در جلسه شورای امنیت نقشه‌ای را نشان داد و گفت: تنب بزرگ فقط هفده میل از خاک ایران فاصله دارد و از سوی دیگر هر دو جزیره تقریباً پنجاه میل با راس الخیمه در آن سوی خلیج فارس قرار دارند.

اما مساله چیست؟

در دهه پنجاه دولت انگلستان اعلام کرد قصد ترک خلیج فارس را دارد و نیرو دریایی این کشور دیگر در منطقه نخواهد بود. اصرار این بود تا پیش از ترک انگلستان تکلیف نقاط اختلافی مشخص شود. البته فقط مربوط به ایران نبود. دو نقطه از نظر شاه مساله بود که باید حل می شد: بحرین و جزایر سه گانه.

مساله بحرین با واگذاری و تاسیس دولت حل شد، دولت ایران نیز یک ساعت پس از اعلام رسمی جدایی و تاسیس بحرین به آنان تبریک گفت. شاه در مقابل دنبال استرداد جزایر سه بود. انگلیسی ها تعلق کردند. شاه روابط را با مصر، عربستان، ترکیه و تا حدودی عراق تقویت کرد که در صورت تصرف نظامی جزایر اعتراض نکنند. با این حال لیبی، یمن و عراق معترض بودند.

چرا زخم باز ماند و اشتباه شاه چه بود؟ ابوموسی که مهمترین جزیره بود، شیخ شارجه مدعی آن بود. دو تنب نیز توسط شیخ راس الخیمه ادعای مالکیت داشت. شاه با واسطه انگلستان "تذکاریه تفاهم" بین ایران و شارجه را در شش بند پذیرفت.

زخم باز اینجاست:

در بند دو قرار شد هم ایران و هم شارجه در ابوموسی نیرو داشته باشند و پرچم شارجه نیز بر فراز یک "پاسگاه پلیس" برافراشته شود. در واقع مالکیت مشترک! و باز ماندن زخم! بدتر اینکه موافقت نامه مالی امضا شد که تا نه سال مبلغ یک نیم میلیون لیره به شارجه پرداخته شود و شاه تا سال پنجاه و پنج این مبلغ را پرداخت کرد. نهم آذر سال پنجاه نیروی دریایی ایران وارد جزایر شد و فقط در دو تنب درگیری نظامی کوتاهی با چند کشته در گرفت. بلافاصله دولت ایران، امارات را به رسمیت شناخت.

حالا هر سال یکی از ادعاهای امارات بر سر مالکیت جزایر به استناد همین زخم باز و مالکیت مشترک است! توهمی که هیچ گاه محقق نخواهد شد. چه روسیه و چین بگویند و چه اتحادیه اروپا.

شرق شناسی؛ تحریف روایت ها به نفع استعمار

عبدالله کریمزاده

دومین پیش نشست علمی همایش شرق شناسی در جهان معاصر (با تکیه بر آراء ادوارد سعید) با عنوان «ادوارد سعید و رویکردهای جدید به شرق شناسی» دوشنبه مورخ ۳۰ مهرماه سال جاری توسط گروه غرب شناسی پژوهشکده فرهنگ و مطالعات اجتماعی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با همکاری مرکز مطالعات عالی بین المللی دانشگاه تهران به صورت حضوری و مجازی برگزار شد.

موضوع ارائه دکتر عبدالله کریمزاده (عضو هیأت علمی پژوهشگاه مطالعات فرهنگی، اجتماعی و تمدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) در این نشست علمی «ادوارد سعید و رژیم های حافظه در دنیای معاصر؛ تاملی در شرق شناسی دیجیتال» بود.

کریمزاده در این نشست در سخنانی با بیان اینکه ایده ادوارد سعید این است که دانشگاهیان چگونه همدست با استعمارگران بوده اند، گفت: دانشگاهیان در شرق گاهی در دام شرق شناسان گرفتار شده و پروژه های فکری آنان را بازتاب و پرورش داده و خواسته و یا ناخواسته به آنان خدمت کرده اند.

وی افزود: در روایتی که مبتنی بر تقابل های دوگانه است یکسری نسبت ها به شرقیان داده شده است و هدف هم تولید کلیشه بوده است؛ این کلیشه ها قدرت بازتعریف را از شرقیان گرفته است؛ یکی از کارهایی که ما نتوانسته ایم انجام دهیم و روایت خود را داشته باشیم ولی دیگران ما را روایت کرده اند تولید همین کلیشه های منفی در مورد شرق است.

این پژوهشگر فلسفه، گفت: ادوارد سعید این روایات را در عرصه های مختلف یعنی ادبیات و هنر، سینما، تاریخ نگاری و سفرنامه نویسی و ... نشان داده است که نتیجه آن تثبیت این کلیشه ها است و آنقدر این کلیشه ها بازتعریف و بازتاکید شده است که خودمان هم باور کرده ایم.

وی افزود: شرقی که سعید تصویر می کند در حقیقت ساخته و پرداخته خیال متفکران غربی است و ما هم خودمان را در این فهم روایت پذیر می دانیم و روایت می کنیم؛ بنابراین شرق شناسی مجموعه کلیشه ها برای چگونگی سلطه انسان غربی بر شرقی است.

کریمزاده ادامه داد: ایشان از ترجمه های قرآن شروع کرده است و می گوید قصد شرق شناسان درک قرآن نبود بلکه می خواستند از متن قرآن مواردی برای تایید کلیشه های خود بیابند مثلاً اسلام را دینی خشن و متوحش نشان دهند؛ یا در ترجمه هم مصادیقی در تایید کلیشه های خود پیدا کردند؛ برن جونز ترجمه ای انجام داده است که پاورقی آن از خود متن بیشتر است.

کریمزاده با بیان اینکه یکی از نمونه های مورد توجه آنان این است که یک سیاه پوست همسر خودش را کتک می زند، اظهار کرد: همین مورد را در پاورقی مورد اشاره قرار داده و می گوید این صحنه ها در جهان اسلام امری روزانه و عادی است. نکته دیگر اینکه قصد دارد نشان دهد که شرقی ها افرادی غیرمنطقی و غیرعقلانی هستند و شرق با عقل بیگانه است.

این پژوهشگر با اشاره به نظریات حافظه به مکانیزم ضدحافظه اشاره و اضافه کرد: استعمارگر تلاش می کند در روایت موضوعات تاریخی و فرهنگی را سرکوب کند تا از مکانیزم ضدحافظه استفاده کند؛ همین دیروز مقاله ای در مورد غزه می خواندم که در مورد درستی و غلطی عملیات طوفان الاقصی بحث کرده بود. از نظر غرب، شروع روایت خیلی مهم است که از کجا باید شروع شود؛ در انگاره های غربی همه داستان اسرائیل و غزه را به هفتم اکتبر برمی گردانند و نه چندین دهه اشغالگری اسرائیل.

وی افزود: حتی کلمه فلسطین را هم به کار نمی برند و از حماس و اسرائیل استفاده می کنند که بگویند حماس، گروه تروریستی است و در برابر آن دولت اسرائیل است که به عنوان منجی مسیحیان عمل می کند تا مسیحیان را با خود همراه کند و طوری وانمود می کنند که اگر غربی ها نباشند شرق نخواهد توانست به زندگی خود ادامه دهد.

کریمزاده تاکید کرد: این نوع نگرش در بازی های رایانه ای و در محتوای گوناگون فضای مجازی و در سینمای هالیوود و ... جاری است لذا شرق شناسی گویا پروژه ناتمامی است که هدف آن عمدتاً تغییر روایات به نفع استعمار است.

پشت پرده یک بیانیه

مصطفی علیجانزاده

اتحادیه اروپا در ۲۵ مهر ۱۴۰۳ در بیانیه مشترکی که با اعضای شورای همکاری خلیج فارس صادر کرد به صراحت با حمایت از ادعای واهی امارات، جزایر سه گانه ایرانی تنب بزرگ، تنب کوچک و بوموسی را متعلق به امارات دانست و از ایران خواست تا به اشغال این جزایر پایان دهد.

این صریح ترین و خطرناک ترین موضع گیری از جانب کشورهای خارجی و به خصوص اتحادیه اروپا علیه تمامیت ارضی ایران بوده که میزان مداخله در امور داخلی ایران را به سطح بسیار بی سابقه ای افزایش داده است.

امارات در سال های اخیر تلاش کرده توجه اعضای شورای امنیت سازمان ملل از جمله آمریکا، چین و روسیه و کشورهای مثل کره جنوبی و ژاپن را به موضوع جزایر سه گانه جلب کند. این بیانیه مشترک با اتحادیه اروپا سطح جدیدی از همراهی کشورها با ادعاهای نادرست امارات را نشان داد؛ زیرا برای اولین بار و کاملاً مداخله جویانه ایران را اشغالگر خطاب کردند.

امارات در سال های اخیر با استفاده از بحران اوکراین و تهاجم رژیم صهیونیستی به غزه و لبنان و افزایش درگیری بین ایران و رژیم، سطح حمایت از مواضع غیرقانونی خود را افزایش داده است. انگیزه اصلی اروپا برای صدور این بیانیه مداخله آمیز و همچنین تحریم خطوط هوایی ایران، نوعی انتقام و تحت فشار قرار دادن ایران به بهانه حمایت از روسیه در جنگ اوکراین است. ادعایی که بارها توسط ایران تکذیب و حتی آمریکا هم اعلام کرده شواهد متقنی در رابطه با کمک تسلیحاتی ایران به روسیه وجود ندارد.

این بیانیه نشان می دهد که اروپا سطح تقابل با ایران را از سطوح هنجاری و تحریم ها بالاتر برده و از خط قرمز امنیت ملی ایران عبور کرده است. در واکنش به این اقدام سید عباس عراقچی وزیر امور خارجه ایران نوشت: «دوران سیاست خبیثانه تفرقه بینداز و حکومت کن اروپایی ها در منطقه ما مدت های مدیدی است که به سر رسیده است. بخش ایران در بیانیه مشترک اتحادیه اروپا و شورای همکاری خلیج فارس پیام های زیادی در خود دارد. از نظر ما روشن است که مسیر همکاری با احترام که از سوی ما در ملاقات های مختلف از جمله در نیویورک به آنها پیشنهاد شد اکنون با تمایل اروپا برای تقابل پاسخ داده شده است از طریق تحریم پروازهای مسافری و ایراد اتهام عبث «اشغالگری» به ایران! جزایر سه گانه همیشه متعلق به ایران بوده اند و تا ابد نیز چنین خواهد بود»

موضع اتحادیه اروپا در مورد جزایر سه گانه فاقد هرگونه ارزش حقوقی است و صرفاً موضعی سیاسی برای جذب کمکها و منابع مالی کشورهای ثروتمند خلیج فارس به ویژه امارات، برای جبران هزینه های سنگین مشارکت آن ها در جنگ اوکراین است. اسناد و مدارک تعلق جزایر سه گانه به ایران به قدری محکم و گویاست که چنین بیانیه هایی که صرفاً به دنبال مشروعیت بخشی به ادعای غیرواقعی امارات در مورد جزایر ایرانی است، هیچ خللی در موضع قاطع ایران مبنی بر حاکمیت بر این جزایر و مصمم بودن نیروهای مسلح ایران در دفاع از تمامیت ارضی خود ایجاد نمی کند.

جنگال های سیاسی برخی شیوخ منطقه، روشننگر بسیاری از مسائل، از جمله چرایی حضور مستقیم و غیر مستقیم جریان های استعماری در خلیج فارس و در ادامه، مالکیت حقیقی جزایر سه گانه، خواهد بود. در این کتاب با جغرافیای سیاسی خلیج فارس و کشورهای هم جوار، پیشینه تاریخی جزایر سه گانه از ابتدا تا امروز، مسئله جزایر سه گانه در روابط ایران و انگلستان و غیره بیشتر آشنا می شویم. کتاب "جزایر سه گانه ایرانی" توسط آقایان محمود عرب اسماعیلی و سلمان قاسمیان نگاشته شده است؛ و توسط کانون اندیشه جوان منتشر شده است.

در گذر تاریخ، آب های نیلگون خلیج فارس و جزایر آن، به دلیل موقعیت راهبردی شان، صحنه طمع ورزی های استعمارگران بوده است؛ حتی بعد از خروج انگلستان از منطقه و آغاز امواج جدید استعماری، نقشه های استثمارگرانه آنها از طریق تحریک برخی کشورهای منطقه و تشویق آنها به تنش آفرینی، به شکل سیاست های تجزیه طلبانه دنبال شده است. در همین راستا شبهه افکنی درباره حاکمیت ملی ایران بر جزایر سه گانه ابوموسی، تنب بزرگ و تنب کوچک، با طرح ادعاهای بی اساس امارات متحده عربی آغاز شده است. آشنایی با پیشینه تاریخی این جزایر، جدا از هیاهوهای رسانه های مغرض و

جزایر سه گانه ایرانی: پیشینه تاریخی ابوموسی، تنب بزرگ و تنب کوچک

اسرائیل نه دولت-ملت است، نه دموکراتیک و نه سکولار! بنیان‌الهیات یهودیت برویژه‌گرایی است

مهدی فدایی‌مهربرانی

مهدی فدایی‌مهربرانی، عضو هیئت علمی علوم سیاسی دانشگاه تهران، در نشست با عنوان «ریشه‌های الهیاتی صهیونیسم در یهودیت» به بحث دربارهٔ چیستی اسرائیل از منظر الهیاتی پرداخت. مشروح این گفتار را در ادامه خواهید خواند.

وقتی از دولت اسرائیل صحبت می‌کنیم، از چه دولتی حرف می‌زنیم؟ معمولاً در عرف گفته می‌شود که ما با یک دولت سکولار مواجه هستیم و این دولت سکولار، خیلی با آموزه‌های یهودی کهن نسبتی ندارد. اما اگر از منظر الهیات سیاسی به موضوع نگاه کنیم اتفاقاً با یک دولت شاید تئوکراتیک طرف هستیم که تمام عناصر الهیات یهودی را می‌توانیم در نظم مبانی اسرائیل مشاهده کنیم.

به طور کلی ویژگی اساسی الهیات یهودی یک اصل الهیاتی است که اسکولوسیویزم یا همان «طردگرایی» است که در هیچ دیانتی به اندازه یهودیت آن را نمی‌بینید. در مقابل این رویکرد، اینکولوسیویزم است که در آن سایر ادیان و مذاهب را در برمی‌گیرد و بنیان اصلی ایمان است ولی در این رویکرد نوعی فرقه‌گرایی وجود دارد که انگار امتیاز ویژه‌ای را برای یهودی بودن مشخص می‌کند و این در یهودیت بسیار پررنگ است. از همین زاویه یهودیت با نوعی بحران مواجه است که در اسرائیل هم آن را ملاحظه می‌کنیم.

وقتی از انسان یهودی صحبت می‌کنیم از چه داریم حرف می‌زنیم؟ این یک پرسش الهیاتی مهم است و خیلی از فلاسفه یهودی درباره آن صحبت می‌کنند. تفاوتی که یهودیت با اسلام و سایر ادیان دارد این است که یهودیت مبتنی بر یک فرهنگ و از طرف دیگر مبتنی بر خون است. به عبارتی تا همین اواخر، بین متألّهین یهودی بحث بود که آیا امکان دارد کسی بتواند به یهودیت تغییر کیش دهد؟ یهودیت یک ایمان قلبی نیست، یک رابطهٔ خونی و ویژه با خداوند است. این بحث‌ها در اسرائیل، بسیار معاصر است.

یکی از پژوهشگرانی که روی الهیات یهودی کار کرده است اسرائیل شاهاک است. او می‌گوید اسرائیلی بودن در دورهٔ معاصر دقیقاً به جای یهودی بودن در متون الهیاتی نشسته است. وقتی از انسان اسرائیلی حرف می‌زنیم انگار در یک کانتکست الهیاتی از انسان یهودی صحبت می‌کنیم و همان ویژه‌گرایی بر انسان اسرائیلی بار می‌شود و کشور اسرائیل هم جایگزین قوم بنی‌اسرائیل می‌شود.

این همان مضمونی است که ما در الهیات سیاسی به دنبال آن هستیم. ما در الهیات سیاسی به دنبال این هستیم که مفاهیم مدرن سیاسی در دورهٔ جدید، چگونه شکل تغییر یافتهٔ مفاهیم الهیات سنتی هستند؟ این نکته مهمی است که کمتر به آن می‌پردازیم.

حتی شاهاک می‌گوید همین لفظ دولت یهود نشان می‌دهد که ما در مورد اسرائیل با یک وضعیت متمایز از همه جای دنیا مواجه هستیم. از هر تسلسل به این طرف ایده دولت یهود پررنگ می‌شود. شاهاک می‌گوید وقتی ما از دولت یهود حرف می‌زنیم انگار با یک دولت ملی مواجه نیستیم، بلکه با دولتی مواجهیم که هویتش متمایز از همه دولت‌ها در بقیه دنیا است. از همین جهت، اسرائیل همیشه دربارهٔ مفهوم «شهروندی» در سیاست داخلی خودش مشکل دارد. یک فلسطینی هیچ‌وقت شهروند درجه یک جامعهٔ اسرائیلی نیست و همیشه درجه دو به حساب می‌آید چون بنیاد الهیاتی یهودیت مبتنی بر ویژه‌گرایی است.

من کتابی با عنوان الهیات سیاسی یهود دارم که منتشر خواهد شد اما فرصت شرح مباحث آن نیست. اما آنجایی که از متون الهیاتی بوی خشونت استشمام می‌کنیم دقیقاً همانجاست که در این متون از برتری قوم یهود صحبت می‌شود. به رغم اینکه گفته می‌شود دولت اسرائیل سکولار است اما این ویژه‌گرایی دقیقاً به شهروندان اسرائیلی منتقل می‌شود. در این متون اصطلاحی که برای بقیه انسان‌ها غیر از بنی اسرائیل به کار می‌رود «گوییم» است و ترجمه‌اش می‌شود «تفاله»!

به عبارتی در نگاه انسان مومن یهودی با گرایش‌های رادیکال، اصولاً انسانی غیر از انسان اسرائیلی از حقوق شهروندی برخوردار نمی‌شود. این موضوع در عرصهٔ بین‌الملل نیز مشاهده می‌شود. مثلاً اسرائیل تمایل ندارد هیچ کشوری را نزدیک‌تر از خودش به آمریکا ببیند. دکتر نصر در مصاحبه با برنامه «شوکران» دارد که می‌گوید فکر نکنید در زمان شاه، ایران و اسرائیل می‌توانستند با هم خوب باشند. اسرائیل هیچ وقت دوست نداشت آمریکا یک هووی دیگر

داشته باشد. انگار یک رابطهٔ همسری میان اسرائیل و آمریکا برقرار بود که کشور دیگری نمی‌توانست وارد شود. من می‌خواهم بگویم اتفاقاً این مسئله نیز در الهیات یهودی پررنگ است.

یکی از فصول کتابی که نوشتم الهیات سکس است که مساله‌ای بسیار مهم است. اما غیر از مباحثی که یهودیان در این زمینه دارند معتقدند قوم بنی‌اسرائیل مثل همسر خداوند است و این همسر حتی اگر خیانت هم بکند خداوند باید به آن بازگردد. می‌دانید که تاریخ قوم یهود سرشار از نافرمانی و بازگشت است. بنابراین طبق الهیات‌شان اگر یهود خیانت هم بکند خداوند به او برمی‌گردد چون اگر برنگردد و روی این زن سرکش غیرت نداشته باشد، بی‌غیرت است. دقیقاً همین برداشت‌ها به نوعی به دوره معاصر منتقل می‌شوند؛ یعنی این دولت اسرائیل از همان تقدسی برخوردار است که قوم بنی اسرائیل برخوردار بود.

عامل دیگر جغرافیا است. درباره جغرافیا نیز خوانشی الهیاتی دارد. جغرافیای اسرائیل بر اساس الهیات‌شان، جغرافیای سرزمین موعود است. روزه گارودی می‌گوید خدای اسرائیل تبدیل به دولت و سرزمین موعود به سرزمین اسرائیل تبدیل شده است. حتی خروج از مصر و ماجراهای سفر خروج به مهاجرت به اسرائیل تبدیل می‌شود و وجهی مقدس پیدا می‌کند. بگذریم از اینکه در تفسیرهای مسیحیت صهیونیستی و اوانجلیستی داستان به آرماگدون گره می‌خورد و خیلی این مساله برای آنها مهم است.

بنابراین اسرائیل تنها دولت روی زمین است که قائل به نوعی تاریخ مقدس، جغرافیای مقدس، مردم ویژه و دولت مقدس است. این ۴ رکن دقیقاً در تعارض با اصول دولت-ملت (nation-state) می‌بینید؛ یعنی ۴ رکن مردم، سرزمین، حکومت و حاکمیت. وقتی از مفهوم دولت در دوره مدرن صحبت می‌کنیم این ۴ رکن، جزو بدیهی‌ترین اصول است. این ۴ اصل دقیقاً در اسرائیل وجود ندارد پس نمی‌تواند nation-state باشد چون وقتی از مردم صحبت می‌کنند، شمول‌گرایی وجود ندارد. در nation state کاری نداریم مردم، یهودی هستند یا دین دیگری دارند ولی اسرائیل در شکل دادن به یک هویت ملی هنور بحران دارد و کاملاً ایدئولوژیک نگاه می‌کند. پس اسرائیل نه سکولار است و نه دولت-ملت؛ اسرائیل یک نظم سیاسی ایدئولوژیک دارد.

اما چطور اسرائیل یک نظم الهیاتی را شکل داده است؟ بخشی از آن به این برمی‌گردد که سیاست اسرائیل چگونه است؟ متنی هست که به پروتکل دانشمندان صهیونیسم معروف است که به آن هوکس می‌گویند؛ یعنی دروغی که به کسی می‌چسبانند. درون این پروتکل برای همه چیز برنامه‌ریزی کرده‌اند؛ اقتصاد، سینما

غرب دنبال حفظ نگاه پدران به شرق است

ویدا یاقوتی

به خود گرفت. یک وقایع‌نگار به نام عبدالرحمان حمله به مصر را فتح نظامی نمی‌داند و از آن به فتح معرفتی نام می‌برد که نمود آن ممنوعیت حجاب بود.

یاقوتی با بیان اینکه فرانسه ۱۶۰ مستشرق را در حمله خود همراه کرد تا فتوحات را مستند کنند، گفت: عبدالرحمان جبرتی نوع حکومت‌داری فرانسه و وضعیت اجتماعی مصر در آن دوره را مورد مطالعه قرار داده است؛ البته ریشه شرق‌شناسی در دوره ناپلئون نیست بلکه به تقابل مسلمانین و مسیحیان در جنگ‌های صلیبی بازگشت دارد، زمانی که جهان اسلام شکست خورد و به هدف برای جهان مسیحیت تبدیل شد و شرق‌شناسان ناپلئونی فضای آکادمی خود را بر شرق مسلط کردند.

تناقض در نظریات استعمارگرانه

وی افزود: غربی‌ها موضع پدران نسبت به شرق دارند و اینکه زمانی شرق می‌تواند پیشرفت کند که به غرب متکی باشد و موضع دیگر آنان هم راست‌گرایانه و نژادپرستانه است؛ اینکه شرقی‌ها را وحشی می‌دانند. بعد از جنگ جهانی دوم و بروز قدرت آمریکا شرق‌شناسی هم وارد بحران شد؛ بحرانی که جنبش‌های آزادی‌بخش ملی و تناقضات نظری و عملی زیادی را در این عرصه ایجاد کرد.

وی افزود: از منظر اندیشمندان غربی، ذهن مسلمان از فرایند خردگرایی بیزار است و البته از طرف دیگر می‌گوید اسلام دینی پویا و زنده است؛ بنابراین این تناقضات در بین شرق‌شناسان زیاد است. گفتمان غربی بعد از ۱۱ سپتامبر تداوم همان نگاه بود که دخالت استعمارگران در شرق و به خصوص کشورهای اسلامی را توجیه کند و به نحوه رفتار خودشان نمی‌پردازند که ما چه کردیم که چنین شده است.

یاقوتی با بیان اینکه نگرش‌های ضدفرهنگی به شرق دائماً در حال تولید بوده است،

دکتر ویدا یاقوتی (پژوهشگر مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه) در پیش نشست همایش شرق‌شناسی در جهان معاصر با موضوع «جهان معاصر و چالش‌های شرق‌شناسی: نگاهی به رویکردهای فرهنگی و سیاسی» به ایراد سخنرانی پرداخت.

دکتر یاقوتی با بیان اینکه ۴۶ سال از اینکه ادوارد سعید کتاب شرق‌شناسی را تألیف کرده است می‌گذرد، گفت: این کتاب یک پیشرفت در درک ما از آنچه در ذهن اندیشمندان غربی از شرق است، محسوب می‌شود. سعید براساس چند محور گفتمان شرق‌شناسی را تحلیل کرد البته رویکرد ایشان بر ضد شرق‌شناسی بود نه اینکه در امتداد آنان حرکت کند.

وی افزود: او در مورد گفتمان سلطه، قدرت و دانش، بازنمایی تحریف‌شده شرق و تحلیل و هویت سخن گفته است؛ سعید می‌گوید بر اساس تجاربی که داشته‌ام هویت به پاره‌های مجزا تبدیل شده است که خودم هم نمی‌دانم چه باید بکنم.

یاقوتی افزود: بعد از حملات ۱۱ سپتامبر روایات نژادپرستانه و اسلام‌هراسانه برای جنگ‌های استعماری تشدید شد که نشان می‌دهد غرب رویکرد خود را در مورد شرق تغییر نداده است؛ بنابراین اثر سعید در حقیقت به بازنمایی تفکر غرب می‌پردازد و اینکه غرب، فرهنگ شرق را فاقد پویایی توصیف می‌کند یعنی فرهنگ شرق پیش پا افتاده و بدوی است.

وی با بیان اینکه سعید با تحلیل گفتمان فوکو که در آن دوره اسطوره بود، به کارکرد شرق‌شناسی پرداخت و تصریح کرد: فوکو می‌گوید گفتمان‌ها معنا و دانش تولید می‌کنند بنابراین گفتمان شرق‌شناسی با ایجاد درک جمعی از وقایع، دوره تاریخی خاصی را تولید می‌کنند.

یاقوتی با اشاره به نگرش اروپایی به شرق، اضافه کرد: سعید معتقد است که تمایز بین شرق و غرب آنقدر خود را در جوامع شرقی نشان داده است که زمان زیادی برای از بین بردن آن وقت لازم است. شرق‌شناسی منطبق دوگانه مبتنی بر تخیل ایجاد کرده است. یک ما که غرب است و یک دیگری و آن‌ها که شرق است در شرق‌شناسی دامن زده شده است.

این پژوهشگر با بیان اینکه سرزمین‌های استعماری در قرن هفدهم به بعد از ۳۵ درصد به ۷۵ درصد افزایش یافتند و ۵۰ هزار کتاب در مورد خاور دور و نزدیک و شرق تولید شد، افزود: بعد از حمله ناپلئون به مصر شرق‌شناسی وارد دوره مدرن شد و شکل علمی بیشتری

و ... و اساسش این است که صهیونیسم باید دنیا را بگیرد. ولی متأسفانه سیاست‌هایی که اسرائیل پیاده می‌کند بر اساس همین هوکس است.

به نظر دو کتاب می‌تواند به روشن‌تر شدن این بحث کمک کند. یکی کتاب ژاک آتالی (نظریه‌پرداز فرانسوی) است به نام «یهودیان جهان و پول». این کتاب به ما می‌فهماند که یهودیان در تاریخ چه کارهایی کرده‌اند. مسئله بر سر چند صد سال، از قرون وسطا به این سمت است. این‌ها به نحوی نظام‌های اقتصادی و بانکی را در دوره قرون وسطا شکل می‌دهند که از یک جایی به بعد تمام پادشاهان بدهکار یهودی‌ها بوده‌اند. کتاب دیگر نیز «امپراطوری هالیوود» نوشته نیل گابلر است.

به عنوان نتیجه‌گیری فکر می‌کنم بسیار غلط است که از این صحبت کنیم که اسرائیل دولت سکولار است یا دموکراسی ایجاد کرده است. حداقل بر اساس الهیات سیاسی نمی‌شود این را پذیرفت. هگل گفت تاریخ دوبار تکرار می‌شود. مارکس گفت هگل یادش رفت این را بگوید: تاریخ یک بار تراژدی و یک بار کمدی تکرار می‌شود. ژیک نیز در کتابی به نام «اول به مثابه تراژدی و بعد به مثابه مسخرگی» به این مقوله پرداخته است. این گزاره جای بحث دارد.

در بار دومی که تاریخ به عنوان یک نمایش مسخره تکرار می‌شود؛ اتفاقاً وحشتناک‌تر از تراژدی اول است. طنز تاریخ در همینجاست که بار اول نامش تراژدی است اما به اندازه حالت کمدی آن، وحشتناک نیست. تصور من بر این است که دولت اسرائیل با تکرار تاریخ و ویژه‌گرایی یک نمایش مسخره و وحشتناک را راه انداخته است. میزان خشونت نیز بسیار بالاتر از آن چیزی است که عنوان می‌شود. روایت‌های وحشتناکی ثبت شده که شکم زن باردار را پاره می‌کنند یا سر جنین را می‌برند. سوزان اسپاک می‌گوید فقط یک بنیان مذهبی جرمی و از جا در رفته می‌تواند چنین کند.

سازمان‌های تروریستی اسرائیل مثل هاگانا و اشتر و ایدگون و ... همه از افراد رادیکال افراطی تشکیل شده‌اند. کسانی که جلوی لودرها می‌خوابند و می‌گویند باید خانه فلسطینیان را خراب کنید. کسانی که با دولت اسرائیل مبارزه می‌کنند که چرا با فلسطینیان، شل برخورد می‌کنید. این‌ها می‌گفتند با فلسطینیان همان کار را می‌کنیم که داوود با نابال کرد؛ داستانی تحریف‌شده و اروتیک که بیان‌شدنی نیست. این‌ها دل الهیاتی در می‌آید که به مشت آهنین نیز معروف است به همین دلیل نیز صحبت کردن از نظم سکولار موجود، مضحک است.

گفت: بعد از جنگ جهانی دوم و ایجاد بحران نفت، غربی‌ها هژمونی اقلیت ممتاز را نشان دادند بنابراین دسته‌بندی‌های جدیدی که دائماً می‌بینیم مانند بهار عربی در همین راستا قابل تحلیل است. تحلیل آنان مبتنی بر تناقضات آشکار است یعنی از یک سو بر طبل دموکراسی می‌دمند ولی از آن طرف تأکید دارند که کشورهای عربی ظرفیت لازم برای دموکراسی را ندارند و باید فرایند دیکتاتوری آنان حفظ شود.

یاقوتی با اشاره به استفاده از ویژگی‌های جنسیتی برای سلطه غرب، افزود: برخوردی که در قرن ۲۱ با حجاب زنان مسلمان شد، در قرن نوزدهم هم از سوی غرب دیده شد یعنی هیچ هویتی برای زن مسلمان قائل نیستند ولی طوری وانمود می‌کنند که گویی زن مسلمان نیازمند حمایت غرب است و با رویکرد پدران دنیال تأمین منافعشان هستند

تعهدات ارزی زیر تیغ کارت بازرگانی اجاره‌ای

محمد رضامولایاری

یکی از چالش‌های جدی در تجارت خارجی کشور، استفاده از کارت بازرگانی اجاره‌ای است. برخی بازرگانان به دلیل عدم توانایی تجارت با کارت بازرگانی خود (به عنوان مثال به دلیل محدودیت‌های قانونی) یا به دلیل عدم تمایل به تجارت با کارت بازرگانی خود (به عنوان مثال برای عدم درگیری با فرآیندهای گمرکی، عدم تمایل به شفافیت عملکردی و مالیاتی، عدم ایفای تعهدات ارزی حاصل از صادرات و زمان‌بر بودن دریافت کارت بازرگانی) به سوی استفاده از کارت بازرگانی اجاره‌ای سوق پیدا می‌کنند.

تعدد مراجع استعلامی، ضعف در ارائه خدمات برخط، چالش زیرساخت‌های الکترونیکی و فناورانه از موضوعاتی است که در فرایند صدور کارت بازرگانی چالش‌برانگیز است. همچنین در نظر گرفتن مولفه‌های عمومی و غیر کاربردی برای اعطای کارت بازرگانی عملاً مسیر دشواری برای برخی تولیدکنندگان ایجاد کرده است. به طور میانگین زمان مورد نیاز برای صدور کارت پس از درخواست بازرگان ۷ الی ۸ ماه است.

یکی دیگر از کارکردهای کارت بازرگانی اجاره‌ای، امکان عدم ایفای تعهدات ارزی توسط شرکت صادرکننده اصلی است. به این ترتیب برخی شرکت‌های واسطه‌ای نقش تسهیلگر رفع تعهد ارزی را برعهده می‌گیرند و از روش‌های مختلفی از جمله کم‌اظهاری و بیش‌اظهاری و شیوه رفع تعهد ارزی واردات در مقابل صادرات، این مرحله را برای شرکت‌های صادرکننده طی می‌کنند.

هیئت وزیران در جهت اصلاح سازوکار فعلی و پیشگیری از ترویج رویه صادرات غیررسمی، سقف ارزشی برای دارندگان کارت بازرگانی تعیین کرده است. تعیین سقف ارزش کلای صادراتی برای دریافت‌کنندگان کارت بازرگانی منجر به متمایز شدن صادرکنندگان واقعی از صادرکنندگان بدون شناسنامه می‌شود؛ همچنین گذراندن یک دوره مالی همراه با تعهدات جانبی از مهم‌ترین مزایای این اقدام اصلاحی دولت است.

یکی دیگر از اقدامات در جهت بهبود وضعیت کارت‌های بازرگانی، راه‌اندازی بازار ارز توافقی توسط بانک مرکزی است که رفع تعهد ارزی را هم از منظر تنوع روشی و هم از منظر نرخ تسعیر ارز جذاب‌تر می‌کند و بدین ترتیب، تمایل شرکت‌ها به استفاده از کارت‌های بازرگانی اجاره‌ای را کاهش می‌دهد.

افزایش قیمت دلار و طلا بحرانی جدید یا راه‌کاری اقتصادی؟

حسین راغفر-محمودی اصل

افزایش قیمت ارز آثار نامطلوبی بر رفتار مصرف‌کننده دارد و مردم پس‌اندازهای خود را با هدف از بین رفتن به کالای دیگری تبدیل می‌کنند و در نهایت به وضعیت آشفته دامن می‌زنند اما علت اصلی آشفته‌گی مردم نیستند بلکه سیاست‌های بخش عمومی است که سخن از دلار نیمایی ۵۸ هزار تومان به جای ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان می‌شود.

عضو هیئت علمی دانشگاه همچنین تصریح کرد: افرادی که در نظام تصمیم‌گیری قرار دارند در تورم از تورم منتفع می‌شوند. البته که این تورم به ۸۵ میلیون نفر آسیب بزرگی می‌زند اما به عده قلیلی سودهای کلانی می‌رساند و به همین دلیل توجهی به پیامدهای مخرب آن و آسیب به معیشت مردم ندارند.

علیرغم آنکه در دولت گذشته و فعلی تأکید بر عدالت اجتماعی و حمایت از اقشار محروم جامعه داشتند اما سیاست‌ها برخلاف منافع مردم و تولید است. چرا که در این شرایطی تولید شکل نمی‌گیرد و دلالی و سفته بازی بالاترین نرخ بازدهی را خواهد داشت و نظام مالیاتی نیز چشم و گوش خود را بر این درآمدها بسته و اجازه دریافت مالیات از آنها را نخواهد داشت.

■ کسانی که در راس بانک مرکزی و وزارت اقتصاد نیز قرار دارند نقش چندانی در تصمیمات ندارند.

در ادامه محمودی اصل کارشناس ارشد مسائل اقتصادی و پولی گفت: با ارزیابی اقتصاد کشور به این نتیجه می‌رسیم که در ۶ ماه سال جاری ۵/۲ میلیارد دلار واردات طلا داشتیم. این واردات توسط بانک مرکزی انجام می‌شود در حالیکه خریدار، فروشنده، ناظر، صاحب شرکت، مرکز مبادله ارز از خود این مرکز بوده و به نوعی کاسبی راه اندازی کرده‌اند. شمش را براساس دلار ۶۰ هزار تومان دریافت می‌کنند و سکه را بالای ۱۰۰ تومان عرضه می‌کنند.

وی با اشاره به اظهارات رئیس بانک مرکزی مبنی بر به رسمیت نشناختن دلار ۶۰ هزار تومانی بیان کرد: این اظهارات در شرایطی است که بانک مرکزی دلار بالای ۱۰۰ تومانی سکه را کاملاً به رسمیت می‌شناسد.

دکتر حسین راغفر عضو هیئت علمی دانشگاه در مصاحبه با برنامه «صبح و گفتگو» در مورد افزایش قیمت طلا اظهار داشت: تأثیر قیمت‌های نسبی کالاهای جهانی روی دیگر کالاها از جمله طلا و تقاضای فرآیندهای آن است. مدتهاست که یکی از دلایل افزایش قیمت جهانی آن است. مدتهاست که قیمت طلا در بازار طلای ایران با دلار ۱۰۰ هزار تومان تبدیل می‌شود و گرداندگان بازار از این فرصت برای افزایش قیمت ارز در کشور استفاده کردند. امروز نیز در کشور این زمزمه وجود دارد که قیمت ارز نیمایی افزایش یابد و به نظر می‌رسد این اقدام در بودجه ۱۴۰۴ عملیاتی شده و لذا یک اراده حاکمیتی برای افزایش قیمت ارز وجود دارد و قطعاً کسانی که نفوذ و قدرت بیشتری در تأثیرگذاری برای فرآیند شکل‌گیری تورم و قیمت‌ها در کشور دارند از این فرصت بیشترین بهره‌برداری را خواهند کرد و به همین دلیل قیمت طلا در داخل کشور فارغ از تأثیرات جهانی عامل دیگری برای جمع کردن نقدینگی مردم خواهد بود و هیچ مسئول متولی سوالی در مورد تبدیل قیمت طلا مطرح نمی‌کند.

وی ادامه داد: شاهد یک اراده حاکمیت برای افزایش قیمت ارز هستیم و آن چیزی که رخ می‌دهد آن است که با توجه به آنکه ترجیحات مردم با افزایش قیمت ارز تغییر می‌کند و کالای کافی در داخل برای متقاضیان وجود ندارد، روی چند کالا از جمله طلا و خودرو بیشترین افزایش قیمت ایجاد خواهد شد تا نقدینگی مردم را از این طریق جمع‌آوری کنند.

راغفر در مصاحبه با رادیو گفت و گو مطرح کرد: دولت‌ها با افزایش قیمت ارز، کسری بودجه خود را تامین می‌کنند و امروز نیز بخش قابل توجهی از بودجه کشور محصول حضور نهادهایی است که نقش قابل توجهی در تولید کشور ندارند که طی سال‌های قبل بر بودجه کشور افزوده شده و کسری بودجه را بزرگتر کرده‌اند. بی‌انضباطی مالی دولت‌ها نیز بر آنها افزوده شده و هزینه‌های برون مرزی کشور به طرز قابل توجهی افزایش یافته است که در نهایت موجب افزایش کسری بودجه کل نظام اقتصادی، دولت و حاکمیت شده که با افزایش قیمت ارز به دنبال کنترل آن هستند.

کارکرد سازمان‌های ترویج تجارت چیست؟

سازمان‌های ترویج تجارت یکی از وجوه ارتقای کیفیت نهادی موثر در ارتقای تجارت به شمار می‌رود. این سازمان‌ها نیازهای مرتبط با «اطلاعات بازارهای خارجی»، «بیمه‌های خصوصی» و «ترویج برند ملی» را تحت پوشش قرار می‌دهند. از این رو «برخورداری از حمایت جامعه تجاری»، «برخورداری از بودجه کافی»، «مجهز بودن به نیروی انسانی متخصص» و «استقلال نسبی از دولت‌ها» چهار پیش شرط حیاتی در موفقیت این سازمان‌ها به شمار می‌رود.

تا پیش از سال ۱۹۹۵ اقتصاددانان بر این باور بودند که تجارت بین‌الملل عمدتاً تحت تأثیر تفاوت در منابع و میزان بهره‌وری از موهاب است. با گذشت زمان برخی از اقتصاددانان توجه خود را به نقش نهادها در تبیین الگوی تجارت معطوف کردند. آن‌ها بر این باور بودند که تجارت عمدتاً توسط «کیفیت نهادی» و «محیط‌های نهادی» تعیین می‌شود.

■ مولفه‌های نهادی موثر بر تجارت بین‌الملل

مطالعات گسترده ارتباط بین دو متغیر «رشد تجارت» و «کیفیت نهادی» را تایید کرده‌اند. بر همین اساس سه مولفه موافقت‌نامه‌های تجاری (توافق‌نامه‌های دو و چندجانبه)، سازمان‌های ترویج تجارت و موسسات مرتبط آن، موقعیت کشورها را در بازارهای بین‌المللی و نظام تجاری جهانی تعیین می‌کنند.

■ ضرورت نقش آفرینی سازمان‌های ترویج تجارت

در عرصه تجارت، بازیگران بخش خصوصی در رابطه با جمع‌آوری اطلاعات بازارهای خارجی و فرصت‌های تجاری دچار محدودیت هستند. همچنین تلاش یک سوپه و بدون پشتوانه برای متحمل شدن هزینه‌های تحقیقاتی و بازاریابی می‌تواند هزینه‌های قابل توجهی را بر آن‌ها تحمیل کند. در واقع کارویژه و ضرورت سازمان‌های ترویج تجارت به ویژه برای کشورهای کمتر توسعه یافته در اینجا ضرورت پیدا می‌کند.

■ نقش آفرینی چندجانبه سازمان‌های ترویج تجارت

پوشش نیایهای مرتبط با «اطلاعات بازارهای خارجی»، «بیمه‌های خصوصی»، «ارائه تسهیلات»، «صورت‌بندی تصویر کشور» و «ترویج برند ملی» توسط سازمان‌های ترویج تجارت صورت می‌گیرد. علاوه بر این نقش اصلی این سازمان‌ها در الگوی نهادی کشورها، صورت‌بندی عدم هماهنگی‌ها و ایجاد ساز و کارهای هماهنگ‌کننده در سطح نهادهای مرتبط با تجارت است.

■ کارویژه سازمان‌های ترویج تجارت

سازمان‌های ترویج تجارت نه تنها می‌توانند تجارت را تحریک کنند، بلکه از ضررهای ناشی از محاسبات اشتباه تولیدکنندگان و صادرکنندگان جلوگیری می‌کنند. سازمان‌های ترویج تجارت در سطوح ملی می‌توانند به طور همزمان جایگاه بین‌المللی، اعتبار و وجهه یک کشور را از طریق ترویج و تبلیغ محصولات و خدمات بهبود بخشند. سازمان‌های ترویج تجارت تسهیل‌کننده‌ای هستند که ترویج و تحریک تجارت از طریق ارائه اطلاعات، ارتباطات، مشاوره فنی، بازاریابی و توسعه فعالیت‌های ترویجی و در نهایت توسعه صادرات از وظایف اصلی آن‌ها محسوب می‌شود.

■ ساختار اداری سازمان‌های ترویج

سازمان‌های ترویج تجارت می‌توانند از یک دفتر یک نفره تا سازمان‌های قدرتمند با شبکه‌ها و دفاتر گسترده در کشورهای مختلف متفاوت باشند. آن‌ها معمولاً انعطاف‌پذیرند و اشکال مختلفی دارند، به همین دلیل نقش‌ها یا وظایف متفاوتی بر عهده دارند.

■ تأثیرات تشویق صادرات توسط سازمان‌های ترویج

بانک جهانی در سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۵ با استفاده از نظرسنجی به بررسی تأثیر هر یک از متغیرها بر روی شاخص‌های تجاری پرداخته است. به طور مشخص تأثیر تشویق صادرات و بودجه مربوط به آن بر صادرات حدود ۰.۰۷۴ تخمین زده شده است. بنابراین افزایش ۱ درصدی بودجه‌های تشویق صادرات منجر به افزایش ۰.۰۷۴ درصدی صادرات می‌شود. در میانگین نمونه‌ها، هر ۱ دلار صرف شده برای ترویج صادرات به ۸۷ دلار درآمد صادراتی منجر شده است.

همچنین آن‌ها دریافتند که به طور متوسط ۱ درصد افزایش در بودجه‌های تشویق صادرات باعث افزایش ۰.۰۶۵ درصدی در تولید ناخالص داخلی سرانه می‌شود که به صورت مصدافی هر ۱ دلار برای ارتقای صادرات، ۲۸۴ دلار تولید ناخالص داخلی ایجاد می‌کند. از این رو نقش بازاریابی توسط سازمان‌های ترویج اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

■ چهار پیش شرط اصلی برای موفقیت سازمان‌های ترویج تجارت

به صورت کلی نقش سازمان‌های ترویج تجارت در ارائه کمک‌های بازاریابی و ارتقای شاخص‌های تجاری رو به گسترش است. با این حال «برخورداری از حمایت جامعه تجاری»، «برخورداری از بودجه کافی»، «مجهز به نیروی انسانی متخصص» و «استقلال نسبی از دولت‌ها» چهار پیش شرط حیاتی در موفقیت این سازمان‌ها به شمار می‌رود.

مشارکت در کجا و چگونه؟! بازتولید قدرت مردم

اسماعیل فخریان

مردم‌سالاری را در «مشارکت» های اجتماعی باید جست. مشارکت صرفا شرکت کردن نیست. مشارکت، درگیر شدن به کارهای کشور است و لازمه آن، شرکت دادن است. نظامات اجتماعی متعددی، نظام اقتصادی، نظام سیاسی، نظام فرهنگی و... در این نظامات اگر شرکت داده نشوند، طبیعتاً از طرف آنها هم مشارکت نخواهد بود. دعوت به کارهای سیاسی کافی نیست. دعوت به امور فرهنگی و اقتصادی کافی نیست. شرکت دادن لازم است.

مدل حکمرانی باید بستر شرکت دادن آزادانه، فعالانه و از روی اراده و انتخاب در نظامات اجتماعی باشد. در غیر این صورت شما قدرت مردم را نخواهید داشت. قدرت و مدد مردم را بایستی در بستر شرکت‌دادن‌ها تولید کنیم. بخشی از این شرکت‌دادن‌ها بر دوش دولت‌هاست. اما بخش دیگری از آن، بر دوش خواص و تشکل‌هاست.

رهبری در بحث تحزب فرمود، احزاب و تشکل‌های بایستی با «مردم» کانال‌کشی کنند. یعنی هر تشکل، یک کانال بزرگ به سمت مردم باید باشد. این تشکل باید مردم را عهده‌داری کند، مردم را شرکت دهد، از مردم، با مردم، برای مردم تولید قدرت کند.

عهده‌داری و شراکت هم بایستی همه‌جانبه باشد، البته اولویت باید با اقتصاد باشد. در کنار اقتصاد، فرهنگ و سیاست. افول مشارکت سیاسی در نزول عهده‌داری و شراکت در اقتصاد و فرهنگ است. سوراخ دعا را دریابیم. صرفاً با دعوت، کار به سامان نمی‌رسد. تواسی لازم است، دعوت لازم است، نصیحت لازم است، اما آنچه اصل است، بازتولید قدرت نرم مردم در عرصه‌های مختلف اقتصادی، فرهنگی و سیاسی با شرکت دادن مردم در اداره زندگی خودشان و نقش‌آفرینی در حکمرانی است.

مادامی که ما شاهد بی‌محلی به مردم در بستر حکمرانی باشیم، آش و کاسه، همین آش و کاسه است! مشارکت در انتخابات، تنها مسأله‌مان نیست که نزدیک به انتخابات، به دنبال مشارکت بیشتر باشیم. مسأله، قدرت مردم به‌عنوان تضمین بقا و تداوم نظام است. آن‌وقت که مردم به استضعاف اجتماعی بیفتند، اثرش را در میادین مختلف از جمله میدان انتخابات خواهیم دید.

چرا کارگران کارخانه‌های تعطیل و نیمه تعطیلی که احیا شدند، در انتخابات مشارکت می‌کنند؟ شرکت نه، مشارکت، و انتخابات را از خودشان می‌دانند. چون آنها را به حساب آوردیم، به آن‌ها نقش دادیم، عهده‌داری کردیم. غصه قصه‌شان را خوردیم. آنها حس کردند که دیده شدند، دیدند کسی پیدا شد و آنها را گردن گرفت. به زندگی‌شان سامان داد، کسی آمد و دید و پای کارشان ماند. پس گرانبگاه مشارکت بالا، شرکت دادن، نقش دادن و گردن گرفتن مردم در همه عرصه‌هاست.

اینترنت اشیا در ایران؛ چشم‌انتظار تنظیم‌گری و توسعه زیرساخت

مجتبی آغاچریان

۱- سخت‌افزار و طیف فرکانس: این بخش، مقررات مرتبط با تأییدیه دستگاه‌ها، کنترل‌های واردات و صادرات، استانداردهای محیطی برای اطمینان از عدم ایجاد اختلال توسط دستگاه‌ها بر روی شبکه و مقررات فرکانس رادیویی را شامل می‌شود.

۲- مجوزدهی و رومینگ دائمی: این حوزه بر مقررات مرتبط با اتصال فرامرزی و رومینگ دائمی، نیازهای مجوزدهی برای ارائه‌دهندگان خدمات اینترنت اشیا و محدودیت‌های استفاده از سیم‌کارت‌های خارجی تمرکز دارد.

۳- حریم خصوصی: محور بعدی قوانین مربوط به جمع‌آوری، ذخیره‌سازی و پردازش داده‌ها شامل مقررات عمومی حفاظت از داده اتحادیه اروپا، قانون حریم خصوصی مصرف‌کننده کالیفرنیا یا «CCPA» در آمریکا و قوانین مشابه در کانادا، چین، استرالیا و دیگر مناطق را در بر می‌گیرد.

۴- امنیت: مقررات ویژه‌ای که به امنیت دستگاه‌های اینترنت اشیا اختصاص دارد و استانداردهای مربوط به کاهش آسیب‌پذیری، به‌روزرسانی نرم‌افزار و محافظت از داده‌های حساس را در بر می‌گیرد. این بخش شامل چارچوب‌های اساسی مانند دستورالعمل‌های مؤسسه ملی فناوری و استانداردها آمریکا [۲] و استانداردهای ملی سایر کشورها در این زمینه می‌شود.

۵- حاکمیت و دسترسی انتقال‌پذیری داده: این بخش مقررات مربوط به نحوه و مکان ذخیره‌سازی و دسترسی به داده‌ها، از جمله قوانین مربوط به محلی‌سازی داده‌ها و اشتراک‌گذاری داده‌ها در مرزها، مانند «قانون حفاظت از اطلاعات شخصی» چین و «شفاف‌سازی قانون استفاده از داده‌ها در خارج از کشور» آمریکا را شامل می‌شود.

۶- تاب‌آوری ملی: استانداردهایی مانند «دستورالعمل امنیت شبکه و سامانه‌های اطلاعاتی» [۳] آژانس امنیت سایبری اتحادیه اروپا و قانون «امنیت زیرساخت‌های حیاتی» در استرالیا که به‌منظور حفاظت از زیرساخت‌های حیاتی ملی و شبکه‌های اینترنت اشیا طراحی شده‌اند و در راستای اطمینان از امنیت عملیاتی در مواقع بحرانی اجرا می‌شوند.

۷- مقررات‌گذاری بخشی: این بخش بر بررسی دقیق مقررات ویژه در حوزه‌های مصرفی الکترونیک، خودروسازی، بهداشت، خدمات عمومی، بهداشت، خدمات مالی، زنجیره‌های تأمین و ایمنی کارکنان تمرکز دارد و نشان می‌دهد که چطور اینترنت اشیا در صنایع مختلف باید تحت قوانین خاص خود قرار گیرد تا الزامات قانونی، امنیتی و فنی هر صنعت سازگار باشد.

اینترنت اشیا در ایران

اولین و اصلی‌ترین گام مربوط به سیاست‌گذاری اینترنت اشیا در ایران مصوبه شورای عالی فضای مجازی با عنوان «الزامات حاکم بر اینترنت اشیا در شبکه ملی اطلاعات» مورخ ۳۰ مهر سال ۱۳۹۷ محسوب می‌شود. با وجود این که مقطع زمانی توجه ایران به فناوری اینترنت اشیا در بعد سیاست‌گذاری از بسیاری از کشورهای جهان جلوتر بود؛ اما در عمل تا به امروز گزارشی از اقدامات پیش‌بینی شده در مصوبه و اجرای آن منتشر نشده است. زاویه بر فرایند بررسی وضعیت اینترنت اشیا در ایران به گفت‌وگو با برخی از کارشناسان برجسته این حوزه پرداخته است.

دکتر مجتبی میرجعفری، رئیس کمیسیون اینترنت اشیا سازمان نصر تهران و مدیر عامل شرکت آفرینش سامانه مهر در گفت‌وگو با زاویه چالش اصلی توسعه اینترنت اشیا در کشور را مشکلات حقوقی و تنظیم‌گری دانست و گفت: «در بخش زیرساخت‌های فنی ما مشکل چندانی نداریم. مشکل اصلی اقدامات حقوقی و سیاست‌گذاری است که شش سال پس از مصوبه شورای عالی فضای مجازی همچنان مغفول مانده است. وقتی صحبت از سیاست‌گذاری در خصوص موضوعاتی چون اینترنت اشیا می‌شود اذهاب به سمت سازمان تنظیم مقررات و اختصاص طیف فرکانس و موضوعاتی از این دست می‌رود که البته این موضوعات نیز صادق هستند؛ اما نیاز اصلی در حوزه رگولاتوری و بازار است. اگر قانون‌گذار کارکرد اصلی اینترنت اشیا را درک کرده باشد، با استانداردهای و برقراری الزامات زمینه‌ساز ایجاد بازار این فناوری در کشور می‌شود. در غیر این صورت با وجود توان فنی، شرکت‌های فعال در این حوزه به دلیل فقدان تقاضا، بازار را ترک می‌کنند»

میرجعفری به مشکلات بازارسازی اینترنت اشیا اشاره کرد و افزود: «نبود بازار برای یک فناوری چون اینترنت اشیا باعث می‌شود که سایر تلاش‌ها برای ارتقای این حوزه بی‌اثر شود. برای مثال در زمینه آموزش نیروی متخصص انسان، معاونت علمی ریاست‌جمهوری در چند نوبت تلاش کرده است تا با برگزاری دوره‌های مهارتی به ارتقای دانش نیروی انسانی بپردازد اما در نهایت به دلیل نبود بازار کار، این نیروها حوزه اینترنت اشیا را ترک کردند یا به دیگر کشورها رفتند»

طبق گفته رئیس کمیسیون اینترنت اشیا سازمان نصر، وجود بروکراسی بزرگ و سازوکارهای پیچیده اداری و سیاسی از دیگر چالش‌های این حوزه به شمار می‌رود. برای نمونه وارد کردن و استفاده از تجهیزات مورد نیاز برای پیاده‌سازی اینترنت اشیا نیاز به گرفتن مجوزهای متعدد و زمان‌بر دارد. این چالش حتی برای تجهیزات ساخت داخل نیز وجود دارد و فاصله زمانی تولید و به‌کارگیری محصولات به همین دلیل افزایش می‌یابد. این فاصله زمانی ممکن است باعث قدیمی شدن یا از دست دادن مزیت محصول شود.

میرجعفری همچنین در خصوص چشم‌انداز اینترنت اشیا در ایران گفت: «به دلیل نیاز کشور و به‌ویژه صنعت به فناوری‌های روز برای افزایش بهره‌وری، وضعیت اینترنت اشیا حتماً باید بهبود پیدا کند. با توجه به تأکید برنامه هفتم توسعه بر افزایش بهره‌وری و ارتقای اقتصاد دیجیتال، اخیراً در وزارت ارتباطات نیز کارگروهی برای مشارکت و تأمین مالی رگولاتوری اینترنت اشیا و 5G تشکیل

اینترنت اشیا، در دنیای امروز که به سرعت به سوی دیجیتالی شدن پیش می‌رود، به عنوان یکی از ارکان مهم تحول دیجیتالی، نقشی بی‌بدیل ایفا می‌کند. از خانه‌ها تا شهرهای هوشمند، این فناوری در حال گشودن راهی جدید برای بهبود زندگی انسان‌ها و ایجاد تجربه‌هایی تازه است. اکنون دقیقاً ۷ سال از مصوبه شورای عالی فضای مجازی با عنوان «الزامات حاکم بر اینترنت اشیا در شبکه ملی اطلاعات» در تاریخ ۳۰ مهر ۱۳۹۷ می‌گذرد و پرسش بزرگ درباره فناوری مذکور این است که آیا ایران نیز همگام با موج جهانی توسعه اینترنت اشیا پیش می‌رود؟ زاویه در این نوشتار کوتاه ضمن مرور وضعیت اینترنت اشیا در ایران و جهان، در راستای بررسی چالش‌ها و راهکارهای توسعه این فناوری به گفت‌وگو با مجتبی میرجعفری، رئیس کمیسیون اینترنت اشیا سازمان نصر تهران و نیلوفر کریمی آذر، مدیرعامل شبکه هوشمند پیچک می‌پردازد.

اینترنت اشیا یا اینترنت چیزها چیست؟

از مفهوم اینترنت اشیا (Internet of Things) با توجه به زمینه و کاربرد، تعاریف گوناگونی ارائه شده است. اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU) اینترنت اشیا را چنین معرفی کرده است: «اینترنت اشیا یک زیرساخت جهانی برای جامعه اطلاعاتی است که خدمات پیشرفته‌ای را با اتصال اشیا (فیزیکی و مجازی) بر مبنای فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، ارائه می‌دهد». همچنین بنا به تعریف موسسه گartner اینترنت اشیا شبکه‌ای از اشیا فیزیکی محسوب می‌شود که دارای فناوری تعبیه‌شده‌ای برای برقراری ارتباط و حس یا تعامل با وضعیت داخلی یا محیط خارجی است. در تعریف شرکت آی‌بی‌ام از اینترنت اشیا آمده است که اینترنت اشیا به شبکه‌ای از دستگاه‌های فیزیکی، وسایل نقلیه، لوازم خانگی و دیگر اشیا فیزیکی اطلاق می‌شود که مجهز به حسگرها، نرم‌افزارها و قابلیت اتصال به شبکه هستند، به‌طوری‌که می‌توانند داده‌ها را جمع‌آوری و به اشتراک بگذارند.

کاربردهای اینترنت اشیا

همان‌گونه که در تعاریف اینترنت اشیا ذکر شد، ویژگی اصلی این فناوری برقراری امکان اتصال اشیا به دیگر اشیا و ابزارها است. امکان اتصال اشیا کارکردهای مختلفی دارد که برخی از آن‌ها عبارتند از:

- در خانه‌های هوشمند با اتصال لوازم خانگی به اینترنت و دیگر شبکه‌ها و کنترل آن‌ها از راه دور؛
- در صنعت با اتصال حسگرها و تجهیزات به شبکه، برای پایش خط تولید، کاهش خرابی‌ها و افزایش کیفیت؛
- در کشاورزی با پایش رطوبت خاک، کنترل آبیاری و اندازه‌گیری مواد مغذی؛
- در سلامت و پزشکی با جمع‌آوری داده‌های سلامتی، رصد وضعیت بیماران و پیش‌بینی وضعیت سلامتی از طریق ابزارهای پوشیدنی.

وضعیت اینترنت اشیا و بازار آن در جهان

کاربردها و مزایایی چون افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و امکان تصمیم‌گیری مبتنی بر داده باعث شده تا اینترنت اشیا در کنار فناوری‌هایی چون هوش مصنوعی، یادگیری ماشین و 5G، پذیرای سرمایه‌گذاری‌های گسترده در سطح جهان باشد.

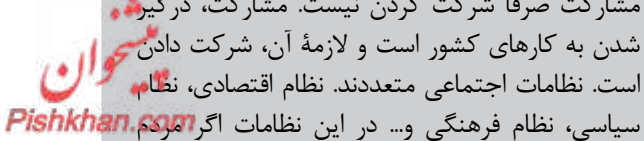
بررسی گزارش‌ها نشان می‌دهد که بازار اینترنت اشیا در جهان طی سال‌های اخیر رشد خیره‌کننده‌ای داشته است. بر پایه گزارش «Precedence Research» در سال ۲۰۲۴ حجم بازار اینترنت اشیا در جهان حدود ۵۰۰ میلیارد دلار برآورد شده است و پیش‌بینی می‌شود این روند تا سال ۲۰۳۳ به ۳ تریلیون دلار برسد. گزارش دیگری تحت عنوان «IoT Analytics»، اندازه بازار کوچک‌تری از گزارش قبل پیش‌بینی می‌کند؛ اما روند رو به رشد اقتصاد اینترنت اشیا در این تحلیل نیز کاملاً مشهود است. «IoT Analytics» هزینه‌های جهانی برای فناوری‌های اینترنت اشیا را تا سال ۲۰۳۰، حدود ۷۲۱ میلیارد دلار برآورد می‌کند. این رقم نشان‌دهنده رشد مداوم با رشد سالانه ۱۷ درصدی است. نمودار نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری‌ها از ۹۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۸ به ۲۸۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده‌اند. علاوه بر این، شرکت‌های مهم بازار مانند مایکروسافت، کوالکام، آلفابت، اینتل و ودافون نیز به‌عنوان پیشروان توسعه اینترنت اشیا معرفی می‌شوند؛ امری که نشان‌دهنده اهمیت آن برای غول‌های فناوری است.

همچنین روندهای مهم اینترنت اشیا در سال ۲۰۲۴ شامل افزایش سرمایه‌گذاری شرکت‌های نیمه‌هادی در امنیت تراشه‌ها و ادغام هوش مصنوعی با سخت‌افزارهای خودکارسازی صنعتی می‌شود. از سوی دیگر، توسعه هوش مصنوعی مولد برای تولید و ظهور راهکارهای مدیریت داده‌های پیشرفته مانند «DataOps» نیز مبین تغییر در فضای اینترنت اشیا به سوی سامانه‌های هوشمندتر و امن‌تر است.

در خصوص نحوه هزینه‌کرد، حدود نیمی از بازار اینترنت اشیا در جهان را تولیدات مربوط به سخت‌افزار تشکیل می‌دهند. نرم‌افزارهای مبتنی بر اینترنت اشیا و خدمات این حوزه هر کدام ۲۴ درصد از سهم بازار اینترنت اشیا را به خود اختصاص داده‌اند. بخش امنیت اینترنت اشیا نیز ۲ درصد از بازار آن را شامل می‌شود؛ مؤلفه‌ای که با توجه به چالش‌های جدید امنیت سایبری احتمالاً در سال‌های پیش‌رو سهم بیشتری از بازار را از آن خود کند.

تنظیم‌گری اینترنت اشیا در جهان

در زمینه مقررات‌گذاری اینترنت اشیا، کانون توجهات بخش تنظیم‌گری و سیاست‌گذاری جهان، به چند حوزه معطوف است. در گزارش «GSMA» درباره تنظیم‌گری جهانی اینترنت اشیا، حوزه اصلی مقررات‌گذاری این فناوری به شرح زیر آمده است:

www.Pishkhan.com

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: محمد جواد اهووی
زیر نظر شورای سردبیری

عکس: طه اهووی | گرافیکست و صفحه آرا: سارا کولیوند
روابط عمومی: جهانگیر توسلی | ناظر هنری: محمدرضا مهدیانی
تلفن: ۰۲۱۸۱۵۵۲۵۱۸ - ۰۹۹۳۳۱۲۴۱۳۴ | آگهی‌ها: ۰۲۱۸۱۵۵۲۵۱۸
نشانی: بلوار کشاورز، خیابان عبدالته زاده، کوچه زیبا، پلاک ۴۴، واحد ۵
چاپ: صمیم - ۴۴۵۸۲۸۴

FAZAMAJAZI
@ASREGANOON
@ASREGANOON

اینترنت اشیا؛ چشم انتظار تنظیم‌گری و توسعه زیرساخت

اینترنت اشیا، در دنیای امروز که به سرعت به سوی دیجیتالی شدن پیش می‌رود، به عنوان یکی از ارکان مهم تحول دیجیتال، نقشی بی‌بدیل ایفا می‌کند

سینمای ایران، فلسطین را یک مدل تکرار می‌کند

جشنواره فیلم کوتاه تهران امسال فیلمی در خصوص فلسطین دارد که با ابزار هوش مصنوعی ساخته شده و جلب توجه می‌کند. «فلسطین در چشمان من» از زاویه نگاه متفاوتی به این موضوع پرداخته.

۱

۷

۳ هزار میلیارد سهم دو باشگاه فوتبال از حق پخش مسابقات در تلویزیون صداوسیما پول استقلال و پرسپولیس را می‌دهد؟

کیان تصدیق مقدم

عبدالعلی علی‌عسگری مدیرعامل صنایع پتروشیمی خلیج فارس و رئیس سابق صداوسیما در مجمع سالانه هلدینگ خلیج فارس مدعی شد که یکی از راهکارهای کلیدی برای تأمین هزینه‌های باشگاه استقلال، دریافت حق پخش تلویزیونی است. او در این باره گفته است: «ما که در صداوسیما بودیم، حق پخش نمی‌دادیم، اما در برنامه هفتم توسعه پیش‌بینی شده که باید حق پخش داده شود و می‌توانیم از این طریق بخش عمده‌ای از هزینه‌های باشگاه را تأمین کنیم. پیگیری این موضوع نیز توسط آقای شهرداری در حال انجام است.»

حدوداً بین حداقل ۳۲ همت و حداکثر ۵۸ همت است یعنی بیش از دو برابر بودجه دریافتی در این سال. گفتنی است این آمار و ارقام تنها با در نظر گرفتن بازی‌های استقلال و پرسپولیس و بدون احتساب پخش بازی‌های فوتبال خارجی، بازی‌های تیم ملی، استانی و... است. مبنای محاسبه درآمد صداوسیما از تبلیغات فوتبال را حدود ۳۰ دقیقه آگهی شامل قبل، بین دو نیمه و پس از بازی قرار دادیم و به زیرنویس‌ها، لوگوی تبلیغی گوشه کادر و آگهی تقویمی کاری نداشتیم.

حتی اگر بخواهیم ۳۲ هزار میلیارد را که درآمد حداقلی از بازی‌های پخش زنده استقلال و پرسپولیس است ملاک قرار دهیم، این درآمد تلویزیون ۶۴ برابر بودجه‌ای است که در لایحه بودجه برای تبلیغات همه رشته‌های ورزشی در نظر گرفته شده است.

درآمد ۵۸ هزار میلیارد تومان از تبلیغات فوتبالی دو تیم استقلال و پرسپولیس در شبکه سه، بدون در نظر گرفتن تخفیف برای تبلیغات است. حتی اگر صداوسیما برای پخش تبلیغات بین فوتبال‌ها ۹۰ درصد به سفارش‌دهندگان تخفیف دهد، عدد به‌دست‌آمده پنج‌هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان است، یعنی تقریباً ۱۰ برابر ۵۰۰ میلیارد تومانی که در قانون بودجه برای تبلیغات ورزشی سازمان تصویب شده است.

فکر می‌کنید صداوسیما در سال ۱۴۰۳ و فقط از پخش بازی‌های سرخ‌پوش‌ها چند هزار میلیارد درآمد دارد؟

به طور حدودی حداقل ۳۲ هزار میلیارد تومان و حداکثر ۵۸ هزار میلیارد

بررسی‌های فرهیختگان نشان می‌دهد درآمد تبلیغات صداوسیما فقط از بازی‌های دو تیم استقلال و پرسپولیس

ناقوسی در ۵ وزن نخست کشتی فرنگی امیدهای جهان

محمد ناقوسی نماینده وزن ۸۲ کیلوگرم ایران با شکست رقبای خود راهی دیدار نهایی کشتی فرنگی امیدهای جهان شد.

در رقابت‌های ۵ وزن نخست کشتی فرنگی قهرمانی زیر ۲۳ سال جهان در آلبانی، محمد ناقوسی در وزن ۸۲ کیلوگرم به فینال راه یافت.

او پس از شکست حریفانی از یونان، چک، مصر و آلمان، در فینال به مصاف برنده نمایندگان آذربایجان و آمریکا خواهد رفت.

دانیال سهرابی در وزن ۷۲ کیلوگرم و شایان حبیب زارع در وزن ۹۷ کیلوگرم به گروه بازنده‌ها رفتند و همچنان شانس کسب مدال برنز دارند.

محمد مهدی غلامپور در وزن ۶۰ کیلوگرم از دور رقابت‌ها کنار رفت. همچنین احمد رضا محسن‌نژاد در وزن ۶۷ کیلوگرم به دلیل نرسیدن به وزن مناسب، از مسابقات حذف شد.

رقابت‌های ۵ وزن دوم دیروز سه‌شنبه آغاز شد.

تیم نوجوانان هندبال ساحلی ایران جهانی شد

ملی‌پوشان نوجوان هندبال ساحلی ایران در چهارمین بازی خود در قهرمانی آسیا مقابل قطر با نتیجه ۲ بر ۱ به پیروزی رسید تا سهمیه مسابقات جهانی را کسب کند.

دین ادا نشده فوتبال به چوار

دینا حیدری

هیچ مشخص نیست چند سال دیگر قابلیت استفاده شدن داشته باشند و آیا هرگز میزبان تماشاگران در مسابقات خاص و ویژه خواهند بود یا نه! بدون شک سکوت فیفا درباره جنایت رژیم بعثی صدام در بمباران یک زمین فوتبال بخشودنی نیست، اما تعلق خود ما نسبت به چوار و این فاجعه تلخ انسانی تا به امروز تا چه اندازه تأثیرگذار بوده که بخواهیم بقیه ارگان‌هایی، چون فیفا را بگیریم؟ آیا خودمان آنطور که باید و شاید، دینی را که به چوار و شهدای آن داشتیم، ادا کردیم؟ بهتر از آن است که قبل از هر انتقادی در این راستا یک سوزن به خودمان بزیم و بعد یک جوالدوز به دیگرانی، چون فیفا.

البته گاهی اقدامات جسته و گریخته‌ای در این راستا انجام شده، اقداماتی، چون ساخت یک فیلم کوتاه که در جشنواره‌ای در میلان ایتالیا به نمایش گذاشته شد، ساخت تئاتر، برنامه‌های هر ساله در ایلام و حتی گفت‌وگویی کوتاه با رئیس فیفا و باز کردن ماجرا و رساندن پای داستان چوار به جام جهانی روسیه. اما واقعیت همان است که رهبری نیز بدان اشاره داشتند. اینکه به راستی مردم خودمان هم خیلی در مورد چوار نمی‌دانند، چه برسد به دیگران، چراکه هرگز آنطور که باید روی این مورد خاص که بی‌تردید فاجعه‌ای تکرار نشدنی است، کار نشده تا عمق فاجعه چوار و جوانانی که بی‌گناه حین بازی فوتبال و تماشای آن به خاک و خون کشیده شدند، نشان داده شود، به طوری که تازه بعد از ۳۸ سال، فرماندار شهرستان چوار از ساخت ۳ هزار سکو برای ورزشگاه شهدای زمین فوتبال چوار خبر می‌دهد.

این در حالی است که انتقادهای زیادی به عدم واکنش جهانی به این واقعه تلخ شده و بارها و بارها بسیاری فیفا را زیر سؤال برده‌اند که در خصوص این فاجعه انسانی مهر سکوت بر لب زده است اما بهتر آن است که قبل از مؤاخذه فیفا، یقه خودمان را بگیریم و این سؤال را مطرح کنیم که ما برای چوار چه کردیم که از دیگران انتظار داریم؟ آیا خودمان حق مطلب را در خصوص این فاجعه تلخ انسانی ادا کرده‌ایم؟

باید طی این ۳۸ سال، زمین چوار به یکی از بهترین و مجهزترین ورزشگاه‌های کشور تبدیل می‌شد. ورزشگاهی که می‌توانست هر ساله در سالگرد فاجعه تلخ چوار با میزبانی از تیم‌ها و حتی تورنمنت‌های دوستانه روایتگر نابرابرترین مسابقه فوتبال دنیا باشد، اما تازه بعد از ۳۸ سال، خبر از ساخت سکوهایی چند هزار نفری می‌دهیم. سکوهایی که

سال‌ها از می‌گذرد. از روزی که مستطیل سبز به مستطیل قرمز تبدیل شد و عده‌ای بی‌گناه را به خاک و خون کشید تا چوار برای همه عمر به زخمی ناسور در قلب ایران مبدل شود، زخمی که هرگز کهنه نشد.

۲۳ بهمن ۱۳۶۵ بود که مردم برای تماشای مسابقه فوتبال دو تیم منتخب چوار و جوانان استان ایلام خود را به بیرون از شهر رسانده بودند. مسابقه‌ای که سوت آغاز آن ساعت ۱۴:۳۰ به صدا درآمد، اما هرگز کسی سوت پایانش را نشنید. ساعت روی ۱۵:۴۵ خشکش زد و بازی برای همیشه در دقیقه ۵۵ باقی ماند!

تنها ۱۰ دقیقه از آغاز نیمه دوم این مسابقه فوتبال گذشته بود که جنایتی نادر در تاریخ جنگ و ورزش جهان رخ داد. نبرد نابرابر بین بازیکنان فوتبال و بمب‌افکن‌های عراقی! داور اعلام کرتر کرده بود، آن هم به سود جوانان ایلام. مصطفی نعمتی برای ارسال کرتر روی دروازه چوار پشت توپ ایستاده بود، اما فرصت زدن ضربه‌اش را پیدا نکرد، چراکه هوپامه‌های عراقی در چشم برهم‌زدنی زمین بازی را به حمام خون تبدیل کردند و لحظاتی هولناک و صحنه‌های دلخراشی را از خود به جا گذاشتند. ۱۰ بازیکن فوتبال، سه کودک، یک داور و یک تماشاگر به شهادت رسیدند و شش نفر هم زخمی شدند. بمباران زمین فوتبال چوار بدون شک یک واقعه تلخ و خاص تاریخی است. حادثه‌ای که هرگز آنطور که باید و شاید بدان پرداخته نشده است، به طوری که حتی رهبری هم در رابطه با آن می‌فرماید: «حادثه کم‌نظیری در استان ایلام به وقوع پیوست که متأسفانه مردم خودمان هم خبر ندارند، چه برسد به دیگران و خارج و ملت‌های دیگری که مشتاق هستند حوادث کشور ما را بدانند.»